שביטולה של תורה. כגון שמבטל תורה להולאת המת ולהכנסת כלה זהו יסודה כלומר מקבל שכר כאילו יושב ומייסדה ועוסק בה שנאמר אשר שברת ולא אמר ליה בלשון כעס שמע מינה הסכימה עמו דעת השכינה כשמיטל תורה ושיבין כיון דמתכוין לעובה [ב]: **תקפה.** שלא יכול להעמיד גירסתו: **רק.** מיעוט הוא: **גולרה בארבעים.** [ג] לורת הולד לארבעים יום במסכת נדה (דף ג.): **מתני' על פתח הבית.** ההיכל בכניסתו [ד] ולא היו מניחים אותו שם אלא להראותו שמעלין בקדש דעכשיו מניחו על של שייש [ה] ומיד נושאו בהיכל ומסדרו על של זהב של משה [ה] ועל של זהב ביציאתו עד שיוקטרו בזיכין בדקתני לקמן [ו]: **(מתני') המכניסין עומדין בצפון.** דהכי אפיר [ז] לאותן מסדרין העבודה יהו בצפון דקדושת צפון חמירא: **ופניהם לדרום.** וסתמא כמאן דאמר שולחנות מזרח ומערב מונחין ורוחבן לצפון ולדרום: **אלו מוסרין.** ועד שלא יגביהו הן מן השלחן אלו מניחין: **אפילו אלו נוטלין.** לעצמן: **ואלו מניחין.** אחר שסילקו אף [א] זה היה תמיד כדמפרש טעמא בגמ' דאין תמיד אלא שלא יתן שולחן ליום אחד בלא לחם: **אל יו"כ ליום בשבת.** ואין יכולין לאוכלו היום: **החלות מפחלקות לערב.** ולא למחר דנפסל בלינה לאחר זמנו שנשתלק: **השעיר.** של מוסף שהוא חטאת והוא שעיר הנעשה בחוץ ונאכל להכהנים נאכל לערב בליני [ב] שבמות אע"פ שאין יכולין לבשלו בשבת: **הבגליים.** כהנים אוכלין אותו מי כשחל יום הכפורים בערב שבת: **גמ' דישנה.** מערכות שעמדו שם בשבת זו: **יתן.** בלילה: **מדבריו של רבי יוסי.** דאמר ובשלה לעמד הישן שחרית מעט בשלמן והחדש ערבית מעט קרי ליה תמיד שמע מינה אפי' לא שנה אדם אלא פרק אחד וכו': **אסור לאומרו.** שלא יאמר בקריית שמע שגי ולא ירגיל בנוי לתלמוד תורה: **מלוה לאומרו כו'.** דסבר משום קריית שמע נוטל שכר גדול כזה כי אז תצליח את דרכיך אם היה עוסק כל היום כ"ש שכרו גדול ומרגיל את בניו לתלמוד תורה. ל"א סברי הנך רבנן דמלי פטרי נפשייהו בקריית שמע ויתבי כולי יומא וגרסי שמע מינה שכר גדול יש: **לא נדוק כו'.** (ג) דבר שלא יהא בעולם: **ופליגא.** הא דר' שמעאל דאמר חוזה לעמוד כל היום: **כל כך הביניון כו' לא ימוש.** הבטיחו שלא תשתכח תורתו ממנו: **לא יהיו עליך חובה.** כאדם שיש בו [ד] לו חוב ואומר מתי אפרענו ואיפטר כך לא יאמר אדם אשנה פרק אחד ואיפטר שאי אתה רשאי לפטור עצמך מהן: הסתם אדם אינה אלא לרעה כמו (דברים יג) כי יסיתך אחיך בן אמך וגו': **ואף הסיחך.** הקב"ה ללמוד תורה כדי ליגלל מגיהנם: **שפיר לר.** ולמה פיה לר שיהא עשנה לבור בתוכה ולא יצא חוץ כדי שילוחו רשעים בתוכו ובעשן: [ה] **העמיק הרחיב.** כיון שבא לעומק מיד מרחיב ובגיהנם משתעי דרישיה דקרא כי ערוך מאתמול תפתה:

יבול אפילו מחמת אונסו. משנה היא במסכת אבות (פ"ג מ"ח): **אחד** של כסף. גרוש ספרים גרסינן של שייש וכן מוכח במסכת שקלים פרק י"ג שופרות (דף ט:) דתנן י"ג שולחנות היו במקדש מ' של שייש בצפון המטבחיים ושנים במערבו של כבש אחד של שייש ואחד של כסף ושנים בחולה אחד של שייש ואחד של זהב ואמר בגמ' [ב] תני של כסף בר' [היו] ר' אחא ור' מייאש ומטו בה משום רב שמואל בר רב יצחק לית כאן של כסף מפני שהוא מרתיח לא [ג] כדין תני זה אחד מן הנסים שהיו במקדש שכשם שהיו מניחין אותו מס כך מוליאין אותו מס שנאמר (שמואל א כא) לשום לחם מס ביום הלקחו ריב"ל אמר אין מזכירין מעשה נסים משמע דכולה סוגיא משולחנות של חולה קיימא דמיוחדים ללחם ולא משולחנות דבית המטבחיים [ד] ובמערבו של כבש דמיוחדים לאכרים ומיהו בכל הספרים כתוב שם במשנה ובמסכת תמיד מייתי לה בפרק לא היו כופתים (דף לא:) אחד של כסף ואחד של זהב בשולחנות של חולה ואין לחות דרולה לומר דכי היכי דאיכא נס אלחם ה"נ אאכרים דאם כן הוה ליה לאיתויי מתני' דמסכת אבות (פ"ה מ"ב) לא הסליק בשר הקודש מעולם ובקונטר משמע כגירסא במתני' דהכא של שייש [ה] ובגמ' בברייתא של כסף [ו] ופי' שם בקונטרס בגמרא דהאי דקרי לה בברייתא כסף [ז] היא בריית דשקלים ופלוגתא דתנאי היא והא דפריך במסכת תמיד (דף לא:) מכדי אין עניות במקום עשירות אמאי עבדי דשייש ניעבדו דכספא ודהכא ומשני ר' שמואל בר רב יצחק מפני שמרתיח אמולהו פריך ור' שמואל בר רב יצחק לטעמיה דמייש להכי במסכת שקלים (דף לא:): **מהו ללמוד חכמת יונית.** תימה וכי לא היה יודע דגזרו עליה ועליו פירשתי בריש

רבי ישמעאל (דף מד: ד"ה אחור):

לא יהו עליך חובה. כאדם שיש לו חוב ואומר מתי אפרענו ואפטר כך לא יאמר אשנה פרק אחד ואפטר שאי אתה רשאי לפטור את עצמך מהן כך פירש בקונטרס עוד יש לפרש לא יהו עליך חובה שלא תעסוק אלא בהן ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהן שלא תעסוק בהן כלל אלא יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ אי נמי לא יהו עליך חוב ללמוד כל התורה כדתנן במסכת אבות (פ"ב מט"ז) לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין ליבטל:

שטוגאין

אסור לאומרו בפני עמי הארץ [ב] ורבא אמר מצוה לאומרו בפני עמי הארץ [ג] שאל בן דמה בן אחותו של ר' ישמעאל את ר' ישמעאל כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו ללמוד חכמת יונית קרא עליו המקרא הזה לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה צא ובדוק שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד בה חכמת יונית ופליגא דר' שמואל בר נחמני דאמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן פסוק זה אינו לא חובה ולא מצוה אלא ברכה ראה הקב"ה את יהושע שדברי תורה חביבים עליו ביותר שנאמר [ו] ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל אמר לו הקדוש ברוך הוא יהושע כל כך חביבין עליך דברי תורה לא ימוש ספר התורה הזה מפיך תנא דבי ר' ישמעאל דברי תורה לא יהו עליך חובה ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהן אמר חזקיה מאי דכתיב [ז] ואף הסיתך מפי צר רחב לא מוצק תחתיה בוא וראה שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם מדת בשר ודם [ח] אדם מסית את חבירו מדרכי חיים לדרכי מיתה והקדוש ברוך הוא מסית את האדם מדרכי מיתה לדרכי חיים שנאמר ואף הסיתך מפי צר מגיהנם שפיה צר [ט] שעשנה צבור בתוכה

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה פְּסָל לְךָ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וְכָתַבְתִּי עַל הַלֻּחֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ:
שמות לד א

2. וְכָשַׁלְתָּ הַיּוֹם וְכָשַׁל גַּם נָביא עִמָּךְ לָיְלָה וְדָמִיתִי אִמֶּךָ: הושע ד ה

3. רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וְשָׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ:
דברים ד ט

4. וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד:
שמות כה ל

5. לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דַּרְכֶּךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל:
יהושע א ח

6. וְדִבֶּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל הַמַّחֲנֶה וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל:
שמות לג יא

7. וְאַף הַסִּיתְךָ מִפִּי צַר רָחָב לֹא מוּצָק תַּחְתֶּיהָ וְנַחַת שֶׁלְּחָךְ מְלֵא דָשֶׁן:
איוב לו טז

שינויי נוסחאות

א] כל ת"ח ששכח דבר אחד. (ש"ס): **ב]** אמר עובר בשני לארון האמר ופן רב נחמן. כל"ל. (ש"ס): **ג]** כל המשמר את התורה נשמתו. (ישר וטוב): **ד]** סדרים של לחם המערכת וסנים כיתם. (ש"ס): **ה]** ופניהם לצפון. (ש"ס): **ו]** אל זה בצד טפחו. (ש"ס): **ז]** אף זו היתה. (ש"ס): **ח]** תמיד הילבום ומנום. (ש"ס): **ט]** החלות. (ש"ס): **יא]** קיים מצות לא ימוש. (ש"ס בשם ס"י): **יב]** אסור לאמרו בפני ע"ה וכרמ אמר. (ש"ס בשם ס"י): **יג]** מיתת אדם נמתקה. (ש"ס): **יד]** לר כדי שיהא עשנה לבור. (ש"ס): **טו]** לטובה שנשא משה קו"ח בעצמו מה פסח שאינו אלא מצוה אחת אמרה תורה כל בן נכר לא יאכל בו כל התורה כולה וכל ישראל משומדים על אחת כמה וכמה דאמרי' בפ' הבא על יבמתו (סנ.): תקפה. (ש"ס): **טז]** בארבעים יום גמר לורת הולד. (ש"ס): **יז]** שיש ומשם נושאו להיכל ומסדרו. (ש"ס): **יח]** אל משה. הפ"ל ומס"ד ועל אל זהב. (ש"ס): **יט]** לקמן במתני' המכניסין. (ש"ס): **כ]** שפיר מילתא דאותן המסדרין יהו בצפון. כל"ל. (ש"ס). וכ"מ כ"י הגיה לאותן שמקדרין העבודה יהו: **כא]** אף זו היתה תמיד. (ש"ס כ"י): **כב]** בגלגלי שבת. (ש"ס): **כג]** שיש עליו חוב. (ש"ס): **כד]** ק"ק: **כה]** לא בדין תני. (צ"ק): **כו]** המטבחיים ולא אשלחן דבמערבו של כבש שהיה מיוחד לאכרים. (צ"ק): **כז]** אל אל ובתמיד בברייתא ד"ה אל כסף פי' אם בקונטרס דאמר בקלי. (צ"ק): **כח]** בברייתא כסף משום דשיש לבן בכסף ואין נראה דברייתא דתני של כסף היא ברייתא דשקלים. (ישר וטוב):

רבינו גרשום

שביטולה של תורה זה הוא **יסודה.** קיומה, כדאמר מבטלין ת"ת להוצאת המת ולהכנסת כלה: א"ל הקב"ה **יישר כחך ששיברת.** דדרש משה ק"ו כדמפרש ביבמות: **וכשלת היום וכשל גם נביא.** היינו תלמיד חכם: **כסהו כלילה.** שיהא כבודו חביב עליך בכבודך: **אפילו תקפה.** לשון תקפה שקשה עליו הרבה משנתו שאינו יכול להבינה וסרה מלבו בעל כרחו שאינו מבינה: ת"ל **רק.** מעוט זה: **נותנין לחם הפנים בכניסתו.** בשעה שהוציאום מן התנור עד שיקטירו המוספין או

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה על פתח וכו' ולא היו מניחין. נ"ב ובתמיד דף לא ע"ב פירש המפרש דמניחין לפוש עצמן וכן נראה מדמשני שם מפני שהוא מרתיח ומתעפש הלחם ל"ק בע"כ דמניחין שם לפוש עצמן ומונח מעט על השלחן וק"ל: **(ב)** ד"ה לא וכו' ודבר זה לא יתכן:

גליון הש"ם

גמ' א"ר יוחנן משום רשב"י. בפ"ק יו"ד מי' דמו ס"ק לא מי' משום ר"ש בן יהוצדק:

מוסף רש"י

אשר. לשון יישר (יבמות סב.). לישור שפיכתו ושיבתו על שביתתו (שבת פז.). **יישר כחך שבשרת.** לגמדך שהוא מן הכהנים שעשה משה רבינו ע"ה מלעשות ולא הסכימה דעתו לדעת המקום (ב"ב יד:). **כסהו כלילה.** אל תבזה אותו בפרהסיא. בלילה שחשיכה ואין אדם רואה (מו"ק יז.). **וארבעה הנהים נכנסין.** להיכל בשבת לסדור לחם הפנים. **שני סדרים.** שתים מערכות של לחם. **שני בזיכין.** שתי כפות מלאות לבונה כדכתיב (ויקרא כד) ונתת על המערכת לבונה זכה. **מקדימין לפניהם שנים** ליטול. **מן הנכנסין שני סדרים** היפנים. **ושנים ליטול שני בזיכין.** והשלמן היה נתון אלהו ממזרח למערב ואלו עומדין מה לרוחב השלמן צפון ואלו עומדין לנגדו לדרום, ולוויה מכניסין לצפון לכל צפון ענין תשיעות היא כדאמרינן במסכת שקלים (דף ט.), גבי חילוק לחם הפנים למשמרה הנכנסת והיוצאת, הנכנסין חולקין בצפון כדי שיהא שכן נכנסין. ר' יוסי אומר אפי' אלו נוטלין. **אתלה** ומקלקין כולה מן השלמן ולאחר שעה מניחין אלו. **אף היא היתה תמיד.** ומה אני מקיים תמיד שלא יתן שלחן בלא לחם, ולרבנן מי אקלי ובשקי ליה והדר מסדרי לי מיקרי לזו תמיד אלא שתחלה אחריתי ומעלה שמתעכב שלחן בלא לחם, וכו' ולרבי יוסי דאמר כי שבקי והדר מתחלי נמי תמיד הוא דתמיד מלאת הוא (שבת קלג.). **אפילו סילק את הישנה.** אף זו היתה תמיד, ומהו תמיד שלא יתן שלחן בלא לחם, אלא לרבנן טיפוח של זה מסדר בלד טיפוח של מקלק (מגילה כא.).

רבינו גרשום (המשך)

עד שיביאו הבזיכין כדאמר מוספין בו' בזיכין בד, ואחר כך ד' כהנים נכנסין ב' נוטלין אותו הלחם מן השלחן של שיש מוליכין אותו לפנים וכו': **ובציאתו.** בשעת סלוקו נוטלין אותו ומניחין אותו על אותו של זהב עד שיקטירו את הבזיכין: **שלא יתן.** לילה אחד בלא לחם: **דבר זה אסור לומר בפני עם הארץ.** כדי שלא יפטור עצמו בכך וימנע מללמוד תורה: **מצוה לאומרו.** כדי שיחשוב בלבו מה בדבר זה קיים לא יאמר איש לו קיבול שכר אילו למד יותר כל שכן וכל שכן: ואיכא דמפרשי מצוה לאומרו בפני עם הארץ. כי היכי דמחבבו ת"ח דהא מצו למפטר נפשייהו בק"ש שחרית וערבית ועטקי כולי יומא: **פסוק זה.** לא יאמר. לא קאמר ליה לא משום חובה ולא משום מצוה אלא לשון ברכה נאמר דברכו לא יהושע ואמר לא יאמר: **דברי תורה לא יהו בעיניך חובה.** שלא תאמר כיון שלמדתי הרי עשיתי חובתי ושוב אני פטור אלא כל שעה תעסוק בהן:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ל) יומא סו:, ב) [ועיל מה. וש"נ], ג) יומא כט: [ועיל ב, ד) זבחים דף פז ע"א ומיין שוס בתוס' [ד"ה לשלחן] ועיל דף ל ע"א [ד"ה אפפילו] (ס"מ), ה) יומא מ: כח. תמיד ב, ו) יומא כח. זבחים כ:, ז) יומא כט. (ס"מ), ח) תמורה יד. [יומא כט:], ט) עיין בתמורה דף יד ע"א ופ"ב (ס"מ), י) [תענית ט: וש"ן], כ) [יומא פ"ג ה"ח], ל) [וכ"ה בסנהדרין יט. ע"ש ומיין יומא תוס' סוטה מב. ד"ה קנן], מ) [וע' תוס' יומא טו: ד"ה אמר תוס' סוטה מב. ד"ה קנן], נ) עיין תוס' תמורה דף יד ע"א [ד"ה וכל] (ס"מ),

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלכסנדריים של מלכים הס"ד ותמ"ל מ"ה אמר לו ר' יהודה כו' משפחת: (ב) ד"ה פסול וכו' ולן הלחם בשבת אף בלא מזיכין:

מוסף רש"י

ומתוך ששונאין. כני אדם ישמעאל את הבבליים היו קורין לכל קלי הדעת ושוטי דבר שלא כסוגן על שמם. תנוח דעתך. משפחתו היה מבבל והיה קשה לו הדבר. סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת. שלא ממלוהו דמעלתו היה לסדרו בשבת (לעיל צ:). פסולה. דממוקדת זמן הוא דמשפטה לעמוד על השלחן שבעה ימים ולא עמדה אלא שעה (לעיל צ. בברת"י). פסולה. שלא בסדרה בשבת לעמוד שם שבעת ימים כמשפטם והרי היא ממוקדת זמן, [וע"ע דע"ג פסולה דהא מקבלת דשמעתין לא חשיב סידור שלו ראשון שלא בזמנו שלא בסידורו הקוף ומכונת בקופסא דמי ולמה יפסול שלחם בהקטרת הבזיכין והלא לא קודש השלחן ללחם שלא אל"ה פיקני בשבת המלה ויחזור ויסדרנו, והכי מוכח נמי מדקתני מיפר יעשה אלמא יש תקנה לסדר, וה"ע גרים בפירוש ר"ח אדם רומי מעיב רבי זירא וכו' והקטיר הבזיכין בשבת כיפר יעשה וכו' ורבותא הוא דנקיט אע"ג דהקטיר הבזיכין בשבת כמו שרגילין לעשות יביא בזיכין אחרים ויסדר עם הלחם). כיצד יעשה יניחנה. על השלחן עד שבת הבאה (יומא כט:). כיצד יעשה. שיהיו בזיכין הלחם והבזיכין ולא יקלו הלחם עד לשבת שניה הבאה ומעלה הלחם והבזיכין על השולחן י"ד ימים ומני ימי שבת, שאפילו הוא על השלחן אותן ז' ימים שעד לשבת יומר מדינו אין בכך כלום (לעיל צ:). אמר להם הממונה. הוא הקנן. צאו וראו. על המומה או על הגב. הגיע זמן השחיטה. שחיטת התמיד, כלומר אם האיר המזמה, שהשחיטה בפולה בלילה כדכתיב (ויקרא יט) ביום זבחכם. הרואה. זה שעלה לגב. ברקאי. לשון זוהר כמו לנעמן היה לה בדק (יחזקאל כח), האירו בדקים (תהלים עז). עד שהוא בחברון. עד שבאה הלוהר מחברון. למה הוצרכו לכך. לעלות לגב ולראות. עלה מאור הלבנה. לאמר תואר הלבנה אמרו לחמים. ודימו. ומיבני. והרציאוהו לבית השריפה. כסהיגו שנאמר בלילה (יומא כח). המשך בעמוד הבא

רבינו גרשום

ושמא תאמר למלך לא הוכנה. כלומר הלמיד חכם שסרח ולא יראה בהנאה: ת"ל גם היא למלך הוכן. משום הכי קרי לת"ח מלך דעוסק בתורה דכתיב בה בי מלכים ימלוכו: ושמא תאמר זו היא

למלך לא הוכנה. לתלמיד שפירש מן התורה לא הוכנה גיהנם שלא יהא נידון בה. מלך קרי לתלמיד חכם דכתיב (משלי ח) בי מלכים ימלוכו: **שמא תאמר זו שלהב.** של תורה שמלמת מגיהנם אבל שכר אחר אין לה: **ומפזר ששונאין.** חכמי ארץ ישראל את הבבליים קורין את האלכסנדריים שעושין מנהג רעבתנות על שם בבליים: **אלכסנדריים.** [א] של מגריים: (ג) [ב] משפחת רבי יהודה מבבל היתה לפיכך שמח בדברי ר' יוסי:

מתני' פסול. דממוקדת זמן הוא שלא היה על השלחן אלא שבת ימים והכא אי אפשר לתקן ולומר יניחנו עד שבת הבאה הכיון דלחם נסדר כדיון בשבת קידשו שלחן ושוב אין יכול [ג] להשהותן אלא עד שבת ראשונה [ד] דמיפסיל בלינה (הוא"ל ולן הלחם [ה]) בלא בזיכין: **משום פיגול.** אם הקטירן על מנת לאכול מן הלחם למחר אינו פיגול שלא קרב המתיר כמלותו: **ולא משום נותר.** שאין נותר חל על הלחם שהרי אין לאוי לאכילה: **ותמא.** האוכלו בטומאת הגוף אינו בכרת כדאמר בהקומץ [רבה] (לעיל דף כה:) הניתר למהורים חייבין עליו משום טומאה וזה לא ניתר למהורים מעולם דבזיכין הוו תמידין דידיה ולא קרבו כהילכתן: **לאחר שבת.** למחר: **יניחנו לשבת הבאה.** ויעמוד שבועיים על השולחן דכיון דלא נסדר בשבת אין שולחן מקדשו עד [ו] השבת הילכך לא מיפסל בלינה [ז] למולאי שבת: **גמ' זמן השחיטה.** אם האיר היום לשחוט את התמיד: **בדקאי.** האיר היום כמו (תהלים ע) האירו ברקיו תבל: **מתתיא בן שמואל.** היה ממונה על כך דכתיב בשקלים (פ"ה ה"ו) שהיה ממונה על הפייסות והייו פייסות שמפייסין בשהאיר היום מי שוחט ומי זורק וכשהוא שואל אם הגיע זמן שחיטה אומר לאותו [ח] שעל הגג אמור אם האיר פני כל המזמה [ח] והוא אומר לו הן ובתלמוד ירושלמי [ט] נמצא שלפיכך היה אומר עד שבתכרון ביום הכפורים כדי להזכיר ישיני חזרון: **ומה הוצרו לכך.** לעלות לגג ולראות אם האיר היום: **ודימו.** סבורים היו: **והוליאו לבית השריפה.** שפסול היה לפי שנשחט בלילה דכתיב (ויקרא יט) ביום זבחכם ביום בעי לזבוח: **והורידו כ"ג כו'.** מפרש בסדר יומא בפרק שלישי (דף כט.) היכא קאי: **מיסך רגליו.** גדוליס שהלך לבית הכסא: **לא זו בלבד.** תמיד שנשחט בלילה יוצא לבית השריפה: **אלא אפילו עולה העוף ומנחה.** דלאו קרבן חשוב הוא דלין בתין בציבור אם נעשו בלילה יצאו לבית השריפה: **מקדשין.** וזה שקמץ ונתן קומץ בכלי אע"ג דלילה לאו זמן קידוש [י] הוא מקדש ליה כלי ושוב אי אפשר לערבו בסיריס ולחזור ולקמוץ שכבר נתקדש זה לשם קומץ: **לו הקרב ביום.** כגון שתם קרבנות: **קדוש ביום.** שאם נתנו בכלי שרת ביום כלי שרת מקדשו: **בלילה.** כגון [יא] ומנחת נסכים: וקומץ קרב ביומא מביום לוותו [ויקרא ז]: **ליפסל.** כגון בלינה [יא] ומתוסר כפורים וכגון הכא דתנו לא אפשר להאדורי ונפסל במתוסר זמן: **ליקדוש.** מאחר בשבת וכי מטי אידך [יב] דאחר בשבת ליפסל בלינה למולאי אחר בשבת שהרי שהה יותר מתנה [יב] דרי' מבין לילה אין מתוסר זמן דהלילה הולך אחר היום הילכך מקדש ליה כלי שרת לקומץ דזמנו הוא אלא שאין עבודה לילה כשירה [יב]: **[אבל ימים] מתוסר זמן** [יב]. דימים הוי ממוסר זמן הילכך לאחר בשבת לא מקדש ליה [יב] לאיפסולי דאכתי כמה ימים יש עד זמנו: כי

בתוכה ושמא תאמר כשם שפיה צר כך כולה צרה תלמוד לומר [1] העמיק הרחיב ושמא תאמר למלך לא הוכנה ת"ל גם היא למלך הוכן ושמא תאמר אין בה עצים ת"ל מדורתה אש ועצים הרבה ושמא תאמר זה הוא שכרה תלמוד לומר [2] ונחת שולחנך מלא דשן: חל יום הכיפורים להיות בשבת [וכו']: [ו] אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן לא בבליים הם אלא אלכסנדריים הם ומתוך ששונאין את [א] בבליים קורין אותם על שם בבליים תניא נמי הכי ר' יוסי אומר לא בבליים הם אלא אלכסנדריים הם ומתוך ששונאין את [א] בבליים קוראין אותן על שם בבליים אמר לו ר' יהודה [ב] תנוח דעתך שהנחת דעתי: **מתני'** [א] סידר את הלחם בשבת ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסול [ב] אין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא [ג] סידר את הלחם ואת הבזיכין בשבת והקטיר את הבזיכין לאחר השבת פסולה ואין חייבין [ב] עליהן משום פיגול נותר וטמא [ג] סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת [ג] פסולה כיצד יעשה יניחנה לשבת הבאה [ד] שאפילו היא על השולחן ימים רבים אין בכך כלום: **גמ'** תנן התם אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן [ה] שחיטה אם הגיע הרואה אומר ברקאי מתתיא בן שמואל אומר האיר פני כל המזרח עד [ה] שבחברון והוא אומר הן ולמה הוצרכו לכך שפעם אחת עלה מאור הלבנה ודימו שהאיר [ו] מזרח שחטו את התמיד והוציאוהו לבית השריפה והורידו כהן גדול לבית הטבילה זה הכלל היה במקדש כל [ז] המסיך [ח] את רגליו טעון טבילה וכל הממטיל מים טעון קדוש ידים ורגלים [ט] תני אבוה דר' אבין לא זו בלבד אלא אפילו עולת העוף שנמלקה בלילה ומנחה שנקמצה בלילה תצא לבית השריפה בשלמא עולת העוף משום דלא אפשר לאהדורה אלא מנחה אפשר דמהדר קומץ לדוכתיה וקמיץ ביממא הוא תני לה והוא אמר לה כלי שרת מקדשין שלא בזמנן מיתיבי [י] כל הקרב [יא] ביום קדוש ביום [יב] בלילה [יג] קדוש בלילה בין ביום ובין בלילה קדוש בין ביום ובין בלילה כל הקרב ביום קדוש ביום ביום אין בלילה לא אינו קדוש ליקרב אבל [יא] קדוש ליפסל מותיב ר' זירא סידר את הלחם ואת הבזיכין אחר שבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה כיצד יעשה יניחנה לשבת הבאה שאפילו היא על השלחן ימים רבים אין בכך כלום ואי סלקא דעתך כלי שרת מקדשין שלא בזמנן [יב] (ליפסל) ליקדוש וליפסול אמר רבה מאן דקא מותיב שפיר קא מותיב [יג] אבוה דר' אבין נמי מתניתא קאמר קסבר [יד] לילה אין מחוסרין זמן הא ימים מחוסרין זמן [יד] סוף סוף

ששונאין את הבבליים. כדאסכחנא בפ"ק דיומא (דף ט:) דאמר מ"ל ר"ש בן לקיש [בא] לרבי אלעזר אלהא דישראל סגיאת לכו לפי שלא עלו בימי עזרא ומה שמזכירין אותם לגנאי על שאוכלין את השעירים חיים אע"ג דמלוה קעבדי שלא יבואו לידי נותר לפי שהרגילו עצמם כמו כן לאוכלם חיים אף בכל השנים דמיחזי כרעבתנותא: **אמר להם הממונה.** ביומא (דף כמ.) פירש בקונטרס דממונה הוא הסגן [ב] וקשה דאם כן הוה ליה למיתניה בהדי דברים דמשיב בירושלמי דיומא שהסגן משמש אומר לו מישי כ"ג הגבה שמאלך הסגן בימינו ורואם בית אב בשמאלו והניף הסגן בסודרים ואחז הסגן בימינו והעלהו לו היה מתמנה להיות כהן גדול עד שנעשה סגן אלא ממונה אחר היה ושמא היה ממונה על הפייסות דמיקרי ממונה אתם כדתנן פרק שני דיומא (דף כב.) אומר להם הלציעו [ג]:

מתתיא בן שמואל אומר (אם) האיר פני המזרח. מתתיא בן שמואל היה ממונה על כך דאמר בשקלים (דף ז:) מתתיא בן שמואל היה ממונה על הפייסות והיינו הפייסות שבהאיר היום היו מפייסין מי שוחט מי זורק וכשהוא שואל אם הגיע זמן אומר לאותו שעולה על הגג אמור אם האיר פני כל המזרח עד שבחברון והוא אומר לו הן ובתלמוד ירושלמי [ד] נמצא שלפיכך אומר לו ביום הכפורים עד שבחברון כדי להזכיר ישיני חזרון [בב] כך פי' בקונטרס ומה שכתוב בשקלים בפ' אמר להן הממונה (יומא דף כח:) מתתיא בן שמואל אומר ממונה על הפייסות אומר כו' לימא אלא אומר ה"ל מאיר דה"ג מתתיא בן שמואל ממונה על הפייסות אומר שהוא עצמו ממונה על כך והתם מפרש מי אומר [ה] כן: **אלא אפי' עולת העוף שנמלקה ומנחה שנקמצה.** רבותא היא [לא] מהני אע"ג דלאו בכלל ביום זבחכם היינו קמ"ל דנפקי מביום לוותו כדמפרש בגמרא (דף כ:) ומשום קודש התמיד לא מיפסלא דהיינו למלוה בעלמא כדאמרי' בפ' התכלת (לעיל דף מט:) ומשום פסול ליגה נמי לא דלגלגתר ברכו אפי' קודש עמוד השחר ומיהו לי' אפשר לומר כן דהא פריך ניהדר קומץ לדוכתיה ולקמליה ביממא ומשני כלי שרת מקדשין שלא בזמנן ומיפסיל משום ליגה אלמא לא מיפסיל קמילה ולי' אפשר לשרוף עד אחר עמוד השחר שיפסל בליגה ונקמלה לאו דוקא אלא אפילו לא נקמלה נמי כדתנן בפרק שני דמעילה (דף ט.):

בלילה. פי' בקונטרס כגון מנחת נסכים [ו] וש מפרשים הטבת גרות [ז] לא שייך על זה לשון קרב: כמי

טבילה ואי אפשר דאינו מסיך בלילה ואותה טבילה [ח]) שטבל אח"כ קודם עמוד השחר לא היה טבילה (הראל"ו ועשה עבודה פסולה לפי שנראה כאילו עשאה לשום עבודה פסולה) לפיכך הצריכוהו טבילה אחרת: **לא זו בלבד.** התמיד אם נשחט קודם היום אלא אפי' וכו': **משום דלא אפשר להדורה.** אחר שנמלקה ומתה הילכך תצא לבית השרפה: **אלא מנחה אפשר** וכו': **כלי שרת מקדשין** הקומץ אפילו **שלא בזמנו** בלילה הילכך תצא לשרפה: קרב **בלילה** כגון שמן למנורה: **מאי דקא מותיב שפיר קא מותיב** דאי ס"ד כלי שרת מקדשין שלא בזמנן לקדש הא לחם קודם השבת וליפסל דשלא כמצותו הוא: **הא דתני אבוהא דר' אבין** ודאי **מתניתא** היא ומתרצתא היא, דמתן קומץ בכלי שרת מקדשין שלא בזמנו ליפסל. (ואמאי) [ומשו"ה] מקדש ליפסל **דלילה אין מחוסר זמן.** דלילה מיומא חדא הוא אלא שהקרבה ביום דכתיב ביום צוותו אבל לענין איקדושי ליפסל בלילא נמי מקדש דלילה ויום חד הוא: **ימים מחוסרין זמן.** כלומר אותן ימים מאחר בשבת ועד שבת שהקרימו לחם הפנים שלא הניחו הלכלתו ביום השבת מחוסרין זמן הן, שאין השלחן מקדש באותן הימים כלל אפי' לאיפסולי דכל מוקדם מחוסר זמן הוא:

שברה. של תורה שמסיתתן אותו מפי צר שמצילין אותו מגיהנם, אבל שכר טוב אין לו. **ת"ל ונחת שלחנך מלא דשן.** **חל יוה"כ להיות** ערב שבת שעיר של יוה"כ של מוסף נאכל לערב כשהוא חי. שאי אפשר לבשלו בשבת והכהנים הבבליים אוכלין אותו חי שדעתן יפה שאינן אנני הדעת: **לא בבליים הן.** שאוכלין אותו חי שדעתן יפה שאינן אנני הדעת **אלא אלכסנדריים** היו ומתוך שכהני ארץ ישראל **שונאין את הבבליים** תולין את הגנאי של אכילת חי בבבליים: **א"ל ר' יהודה.** לפי שהיה מבבל תנוח דעתך: **סידר את הלחם בשבת ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת** הבאה **פסולה.** שהרי **לא היו הבזיכין על השלחן משבת לשבת מעת לעת:** **ואין חייבין עליהם.** על הלחם: לא **משום פגול.** שאם חשב בשעת הקטרת בזיכין לאוכלן חוץ לזמן אין בהן משום פגול: ולא **משום נותר** ולא משום **טומאה.** אם אכלן בטומאה משום דלא קרב המתיר במצותו. וכן אם **הקטיר את הבזיכין לאחר השבת** שלא היו על השלחן אלא יום א' **פסול ואין חייבין** וכו'. **סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה.** דלא היה על השלחן ח' ימים: **כיצד יעשה.** ויהיה כשרה: **יניח** הבזיכין

ל) עי' יומא (דף כט) דמפרש בגמ' דהן והוריתו כ"ג וכו' לא קאי מרישא כלל וע"ש. (גליון):

כמי שסידרו הקוף. הא דאמרינן בסוף לולב וערבה (סוכה דף ג.) דלא היה ממלא במקודשת משום פסול ליגה ולא אמרינן דנעשה כמי שמלאהו הקוף שאני התם דלא בעי כהן בנגדי כהונה במילוי: [ד] **שני ימים טובים של ראש השנה נאפה ברביעי ונאכל לשבת שניה לאחד עשר.** ולי קשיא שניים עשר ניגהו דהא אין [בה] נאכלות עד מוצאי שבת דבאותה שבת הוי יום הכפורים הא לא קשיא לענין אכילת קדשים לילה הולכת אחר היום שעבר כדאמר באותו ואת בנו (מולין דף פג.) הילך מיקרי אחד עשר כך פירש בקונטרס ונראה דלא קשיא מידי דאם באו עדים מן המנחה ולמעלה דנוהגין אותו היום קודש ולמחר קודש (ר"ה דף ל:) יום שני עיקר ומיגין מייגה יום"כ ויחול אחר השבת ונוהגין אותו היום קודש מומרא בעלמא דלא ליזלזו ביה לשנה הבאה ואם קודש מנהגה באו עדים לא עבדינן אלא חד יומא ומתרתו דהוא ערב שבת חול יומא"פ שכבר אפו לחם הפנים מערב יו"ט חוזרין ועושין אחרים לקיים לחם חוס כמו שנוכל יותר ולאשון נאכל בפדיון ואע"פ דאמר בפרק המנחות והנסכים (לקמן דף קפ.) כל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם היכא דאיכא תקנה לא אמר משום לחם חוס ביום הלקחו כדאמרי' בפרק התכלת (לעיל דף מז:) גבי שני כבשים שחטן על מרבע חלות ומודה ששחטה על שמונים חלות ומיהו קשה היכי מייל יום הכפורים באחד בשבת הא משמע בפרק החליל (סוכה דף נד:) דלא מיקלע באחד בשבת אלא לאחרים שעושין לעולם אחד אלא ואחד חסר ומשנה זו שנויה בפ"ב דערכין (דף ח:) וקתני ריש"ל פ' פוחתין [ב] משה חדשים המעודרין בשנה ולא נראה לעבר יותר על שמנה ומשמע התם לאחיית דלא כאחרים: **ואינו דוחה את יום צום.** בפרק אלו עוברין (פסחים דף מז.) **פריך מהכא** [ג] **דשתי הלחם לא תאמר מדאורייתא לורכי שבת נעשין ביו"ט** [ה] **דהכא קתני ואפילו ביו"ט ביו"ט לא עבדי ומשני שאני התם דאמר קרא לכם ולא לגבוה ולרשב"ג דאמר מעוס ר"ש בן הסגן דוחה את יו"ט ואינו דוחה את יום כוס מע"ל ס"ל כתנא אחוז ומוחק שם בקונטרס יום כוס (משמע) [מעוס] דלא שייך יום כוס גבי שתי הלחם ובחגם מחקו דמילתא דרשב"ג מיתניא בתר הנך תרתי גבי דשתי הלחם ואתרוייהו פליג רשב"ג ונקטו יום כוס משום לחם הפנים: הדרן עלך שתי הלחם**

המנחות והנסכים שנטמאו. בגמרא פליגי אי נטמאו דוקא או אפילו טהורין: **העופות.** בשקדם הקדישן לגומן מיירי אבל קדם מוגן להקדישן נפדין כדתניא בתוספתא ובפרק בתרא דתמורה (דף לג.) [ו] דתני לוי הכל היו בכלל העמדה והערכה **ואפילו בעל מום מעיקרו וכן תני לוי במתניתיה אפילו חיה ואפילו עופות: ובלי שרת.** לרבי נחמיה דאמר פרק הנהנה (מעילה דף יט:) **דיש מועל אחר מועל דאם מתניתין לידי מעילה הוא עלמו לא כל שכן ניחא דאין להם פדיון** [בב] **ואשכחן לרבנן גמי דאין מועל אחר מועל דמדרבנן אין נפדין ובגמרא משמע גמי דהוי דרבנן בעלמא דמפרש כלי שרת ולבונה משום דלא שכיחי:**

כי מטי ליליא דבי שימשי ליקדוש וליפסול אמר [ב] **רבא בשקדם וסילק מר זוטרא ואיתימא רב אשי אמר אפילו תימא בשלא קדם** [ג] **וסילק כיון דסידרו שלא כמצותו נעשה** [ד]**כמי שסדרו הקוף: מתני' שתי הלחם** [ה]**נאכלות** [ו] **אין פחות משנים ולא יותר על שלשה** [ז]**כיצד נאפות מערב יו"ט** [ח] **נאכלות ביו"ט לשנים חל יום טוב להיות אחר השבת נאכלות לשלשה** [ט]**לחם** [י]**הפנים** [יא] **נאכל** [יב] **אין פחות מתשעה ולא יותר על אחד עשר כיצד נאפה מערב שבת ונאכל בשבת לתשעה חל יו"ט להיות ערב שבת נאכל לעשרה שני ימים** [יג] **(טובים) של ראש השנה נאכל לאחד עשר** [יד] **ואינו דוחה לא את השבת ולא את יו"ט רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן דוחה את יו"ט ואינו דוחה את יום צום: גמ' אמר** [טו] **רבינא לדברי** [טז]**האומר נדרים ונדבות אין קריבין ביו"ט לא תימא מדאורייתא מיחזא חזו ורבנן הוא דגזרו** [יז]**שלא ישחא אלא מדאורייתא נמי לא חזו דהא שתי הלחם דחובת היום הוא וליכא למימר שמא ישחא וקתני אינו דוחה לא את השבת ולא את יו"ט:**

הדרן עלך שתי הלחם

המנחות [יח]**והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי יש להם פדיון** [יא]**משקידשו בכלי אין להם פדיון** [יב]**העופות והעצים והלבונה וכלי שרת** [יג] **משנטמאו אין להן פדיון שנאמר** [יד] **אלא בבהמה: גמ'** אמר שמואל ואפילו הן טהורין נפדין מאי טעמא כמה דלא קדשי בכלי קדושת דמים נינהו וקדושת דמים נפדין והא נטמאו תנן הוא הדין דאע"ג דלא נטמאו ואיידי דקא בעי מיתנא סיפא [יח] **משקידשו בכלי אין להן פדיון** [טו] **דאפילו נטמאו נמי לא תנא נמי רישא שנטמאו** [טז] **עד שלא קדשו בכלי** (כ) **פשיטא** קדושת הגוף נינהו איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל ובעל מום איקרי טמא טמא נמי כבעל מום דמי [יז] **ואע"ג** דקדוש קדושת הגוף כי נפיל ביה מום מיפריק הני נמי ליפרוק קמשמע לן דלאו כי האי טמא קרייה רחמנא לבעל מום דמכלי

המנחות והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי. לא קדושת הגוף אלא קדושת דמים שלריך לפדותן והלמים קדושים: [בד] **והעופות והעצים והלבונה וכלי שרת שנטמאו אין להם פדיון שלא נאמר פדיון.** בקדושת הגוף אלא בבהמה בעלת מום כדמפרש בגמרא: **גמ' ואפילו** [ה] **טהורים נפדין.** מנחות ונסכים: **בעל מום איקרי טמא.** מפרש לקמן [קפ.]: דמכלי

כי מטי ליליא דבי שימשי. של שבת דאמרינן ליקדוש דהא אמרה ליילה אין מחוסר זמן וליפסול בליל [ד] **שני** [של שבת שני] בליילה שהרי עומד שם שמונה ימים **בשקדם וסילקו.** קודם בין השמשות של שבת דאמרינן **שלא כמצותו.** דסילקו בעודו מחוסר זמן: **נעשה כמי שסידרו הקוף.** ואין שולחן מקדשו אפילו בזמנו אבל קומץ כמצותו משיצא ליה דליילה אין מחוסר זמן:

מתני' לא פחות. משני ימים משגאפה: **ג'.** שאפאום בערב שבת שאין אפייתן דוחה לא שבת ולא יו"ט: **נאכלות.** לשבת שניה: **לשנים לעשרה.** שנאפה בחמישי בשבת: **שני ימים טובים של ר"ה.** קודם לשבת נאפה [טו] בארבע ונאכלת לשבת שניה לאחד עשר. ולי קשיא י"ב מינהו דהא אין [בה] נאכלות עד מוצאי שבת דאותו שבת הוי יום הכפורים הא לא קשיא לענין אכילת קדשים ליילה הולך אחר היום שעבר כדאמר באותו ואת בנו (מולין דף פג.) הילך [בא] מיתקרי י"ג: **ואין דוחה.** אפייתן: **את יום כוס.** חל יום הכפורים בערב שבת אין לחם הפנים נאפה בו: **גמ' לדברי האומר.** במסכת ביצה (דף יט.) מתוקות: [ג] **שמא ישחא.** קרבנות כל השנה שיהא נודר ונודב ולא יקריבם עד הרגל ומגלה מכוון וממתין [בב] מלאכה עד המועד ועוד שמא יעבור בגל תאחר: **וליכא** [בג] **שמא ישחא.** שהרי אין יכול להקריבם אלא בו ביום:

הדרן עלך שתי הלחם

המנחות והנסכים. עד שלא קדשו בכלי. לא קדושת הגוף אלא קדושת דמים שלריך לפדותן והלמים קדושים: [בד] **והעופות והעצים והלבונה וכלי שרת שנטמאו אין להם פדיון שלא נאמר פדיון.** בקדושת הגוף אלא בבהמה בעלת מום כדמפרש בגמרא: **גמ' ואפילו** [ד] **טהורים נפדין.** מנחות ונסכים: **בעל מום איקרי טמא.** מפרש לקמן [קפ.]: דמכלי

א) כי מטי ליליא דבי שימשי ליקדוש וליפסול אמר **ב)** רבא בשקדם וסילק מר זוטרא ואיתימא רב אשי אמר אפילו תימא בשלא קדם **ג)** וסילק כיון דסידרו שלא כמצותו נעשה **ד)** כמי שסדרו הקוף: **מתני'** שתי הלחם **ה)** נאכלות **ו)** אין פחות משנים ולא יותר על שלשה **ז)** כיצד נאפות מערב יו"ט **ח)** נאכלות ביו"ט לשנים חל יום טוב להיות אחר השבת נאכלות לשלשה **ט)** לחם **י)** הפנים **יא)** נאכל **יב)** אין פחות מתשעה ולא יותר על אחד עשר כיצד נאפה מערב שבת ונאכל בשבת לתשעה חל יו"ט להיות ערב שבת נאכל לעשרה שני ימים **יג)** (טובים) של ראש השנה נאכל לאחד עשר **יד)** ואינו דוחה לא את השבת ולא את יו"ט רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן דוחה את יו"ט ואינו דוחה את יום צום: **גמ'** אמר **טו)** רבינא לדברי האומר נדרים ונדבות אין קריבין ביו"ט לא תימא מדאורייתא מיחזא חזו ורבנן הוא דגזרו **יז)** שלא ישחא אלא מדאורייתא נמי לא חזו דהא שתי הלחם דחובת היום הוא וליכא למימר שמא ישחא וקתני אינו דוחה לא את השבת ולא את יו"ט:

הדרן עלך שתי הלחם

המנחות **יח)** והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי יש להם פדיון **יא)** משקידשו בכלי אין להם פדיון **יב)** העופות והעצים והלבונה וכלי שרת **יג)** פדיון אלא בבהמה: **גמ'** אמר שמואל ואפילו הן טהורין נפדין מאי טעמא כמה דלא קדשי בכלי קדושת דמים נינהו וקדושת דמים נפדין והא נטמאו תנן הוא הדין דאע"ג דלא נטמאו ואיידי דקא בעי מיתנא סיפא **יח)** משקידשו בכלי אין להן פדיון **טו)** דאפילו נטמאו נמי לא תנא נמי רישא שנטמאו **טז)** עד שלא קדשו בכלי **(כ)** פשיטא קדושת הגוף נינהו איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל ובעל מום איקרי טמא טמא נמי כבעל מום דמי **יז)** ואע"ג דקדוש קדושת הגוף כי נפיל ביה מום מיפריק הני נמי ליפרוק קמשמע לן דלאו כי האי טמא קרייה רחמנא לבעל מום דמכלי

א) מוס' לעיל דף (ק) [ל] ע"א [ד"ה שאפילו] (ד"מ)**, ב)** ערכין ח: פסחים מז.**, ג)** פסחים דף מז ע"א (ר"מ) [ערכין ח. ע."ש]**, ד)** עיין רש"ק**, ה)** כנומות דף יד ע"ב (ד"מ)

הגהות הב"ח

(א) במשנה לחם הפנים אין נאכלל פחות: **(ב)** נמ' עד שלא קדשו בכלי הא נמי פשיטא: **(ג)** רש"י ד"ה שלא יפסל: **(ד)** ד"ה ואפי' הן טהורין:

רבינו גרשום

וכיון דאמרת דלילה אין מחוסר זמן הוא כי מטי יומא **דבי שמשי** קמא, הואיל ומחר בשבת בשש שעות ולמעלה בזמן סדור מתקדש הלחם, ליקדש נמי מאורתא לאפסולי, דהא ליליא שסידרו ויומא חד יומא הוא: **אמר רבא בשקדם** בין השמשות **וסילקו.** עד למחר כדי שלא יקושו ליפסל: **אפי' תימא בשלא קדם.** הואיל ותחלת סידורו מעיקרא שלא כמצותו היה וכדי מונח ועומד **נעשה כמי שסידרו הקוף** ולא הוי כלום אותו סדור וחשיב כמה דלא הוי מסודר מעיקרא אלא השתא בשבת בזמנו הילכך לא מקדיש ליה בי שמשי למיפסליה, אבל גבי מנחה שקמצה בלילה דקסבר דיום הוא לא אמרינן נעשה כמי שקמצה הקוף אלא מקדשה ליפסל: **ואינו דוחה** אפייתן **את יום צום** הכפורים. דחמור בשבת: שמא ישחא כל נדרים של כל השנה עד יו"ט ולא היו מספיקין הכהנים להקריבן ולאוכלן ונמצאו קדשים באין לבית הפסול. ועוד כיון דלא הקריבו ועבר עליהן רגל וקאי בבל תאחר: **וליכא למימר שמא ישחא לרגל,** דהא אינן ליפסל: **ואינו דוחה** אפייתן **את יום צום** הכפורים. דחמור בשבת: שמא ישחא כל נדרים של כל השנה עד יו"ט ולא היו מספיקין הכהנים להקריבן ולאוכלן ונמצאו קדשים באין לבית הפסול. ועוד כיון דלא הקריבו ועבר עליהן רגל וקאי בבל תאחר: **וליכא למימר שמא ישחא לרגל,** דהא אינן ליפסל: **ואינו דוחה** אפייתן **את יום צום** הכפורים. דחמור בשבת: שמא ישחא כל נדרים נדבות: הדרן עלך שתי הלחם **המנחות והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי שרת יש** להם פדיון. דכיון דלא קדשו בכלי ליה בהו קדושת הגוף אלא קדושת דמים דלא נפקי לחולין אלא בפדיה: **העופות והעצים והלבונה וכלי שרת** אע"ג דנטמאו ליה להו פדייה דקליטה טומאה [בהן] וכטהורין דמו כדמפרש בגמרא. **שלא נאמר פדיון אלא בבהמה: אמר שמואל** מתני' דקתני שנטמאו לאו דווקא **אלא אפילו הן טהורין נפדין:** דהתם כי ניטמו נמי אין להן פדיון: **קמ"ל.** דהאי דמדמינן טמא לבעל מום לפדייה הני מילי קודם דקדשו בכלי אבל מאחר דקדשו בכלי אין להן פדייה

מוסף רש"י

המשך מעמוד קודם. **כל המסיך את רגליו תעלה תענוג לבולה.** נקניס הגרוזים, ולשון מיסך כמו מיזן המיסך על האדן (מזיר דף נ"ד) לפי שהלריך לנקניס גדולים כדרך על בלרכו מכסה את גופו ואת רגליו, וכן בשאול מביב (שמואל ב, כד) ושם מערה ויבא שאול להסך את רגליו. **קידושי ידים ורגלים.** מן הסיור (שם). **לא זו בלבד.** לא זאת לבדו שנאמרה בלילה אמרו לפרק. **אלא אף מלילת הטוף וקמיצת המנחה בלילה תשרף.** דגמרינ להו משחיטה, דמליקת הטוף וקמיצת המנה במקום שחיטת הבהמה הם (יומא כט.). **הוא תני לה והוא אמר לה.** הוא תני לי לה לפרק אחר מתניתא והוא אמר לי לה הלי מיילי מדעמו. **כלי שרת מקדשין אותו בזמנו.** והקומץ טעון ממן כלי וכלן שקדשה הקומץ בכלי לשם קומץ אינו חוזר לחיות טבל כמנחה שלא נקמלה, ועל כרחיה מאחר שזה קרוי קומץ אינו חייבים. **כל הקרב ביום.** כגון המנחות והלבונה והלם הקטורת. **קדוש.** כלי שרת ביום ויקרב קדושת הגוף. **בלילה.** כגון מנחת נסכים אחמר מר (מנחות מד.) ומנחתם ונסיכתם אפילו בלילה. **קדוש בלילה.** קדוש בכלי שרת קדושת הגוף אם נתנו בהן בלילה. **בלילה לא.** אינו קדוש. **ליקרב.** ליחיות כשר ליקרב, אבל קדוש ליחיות מוכשר בשותה קדושה ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים אם נגע בו, ויוציא אם יפא, ובלינה אם לן,

חוז גם היא נפסלת בלינה דקיי"ל בזבחים (דף פז.) עמוד האחר עושה ליגה, ונפסלת קמיצת ליגה שאינה מוחרת עוד לאכלה (יומא כט:). **ליקדושא וליפסל.** כיון דכלי שרת מקדשין שלא מחמת בשבת ליפסול בטבול מחמת שלא מלאכה בשבת (שם). **ואבוה דרי' אביי.** דמעתה ליה מיניה לאו מעמתמא דאמוראי אחר דמיתא לתיתבה, אלא מתניתא תנא ומכיון אנו ליישב דלא קאמר תנא דאמרה דר' אבין דאין ליה לה הוי מסרון זמן ואחיל ואיתמה דאחיה דר' אבין ליה ליקדש בכלי שרת אחרים שלבך כלי שרת מקדשין הקומץ בלילה (יומא כט:). **הא ימים מחוסרין זמן.** דבר שאין זמנו היום שם אלא מהר מחוסר זמן וכי הוא מחוסר זמן יום שלם הוי מחבין זמן וכ"ש זה שאינו זמנו לקדש עד יום הסמה (שם). **לילה אין מחוסר זמן.** אין מחבין זמן מני שהגיע לילו לתקריב קרבנותיו מחר, הלבך מחויב הוא בקרבן בלילה (יומא כט:). עד כאן מעמוד קודם

כי מטי ליליא דבי שימשי. דלילי שבת שהיא רחויה לקדש מחר מקדש על הסלמן, דקמתמא ליה אין מחוסר זמן ומיפסל משום סדור ליה ולשחרים נפסל בליגה (יומא כט:). **בי שימשי.** ליל שבת קרי ליי שימשי בכל דוכתא מפני שבין המשמות שלו מלוח מכל ימים ומוכלן להחמיר בכמה מקומות (שבת פז:) ערב שבת, ומלאה בעיני לפי שבין המשמות שלו שנוי בלל אחלק עד שלא אחלק דקי ליה בי שימשי (כתובות קנ. ועי' תענית כה.). **בשקדם וסילקו.** מתוך לאחיכה ערב שבת. **שלא כמצותו.** בחסרון זמן. נעשה **כמי שסדרו הקוף.** שלא מדעתו סהרי נסדר קודם ליל שבת עם הסלמן בשעה שהוא מחוסר זמן, דלא אחר לקומן מקדשו עד שיפלקנו ממנו אין חוזר ומקדנו (יומא כט:). **שתי הלחם אין נאכלין פחות משנים.** ליום שני לאפייתן, ולא יותר על שלשה. ליום שלש לאפייתן נאכלין ותו לא כיצד חל יו"ט על עצמת לחיות בשבת נאפות בערב שבת שאין אפייתן דוחה לא שבת ולא יו"ט ונאכלות ביו"ט ליום שלישי ובשבת עצמת מעמר יום שבת נאפות ערב יו"ט ונאכלות בי"ט שהוא שני לאפייתן (עדבין ח:). **לחם הפנים.** כל שבת ושבת. אין נאכל פחות מתשעה. ליום תשעיני לאפייתן. **נאפה מערב שבת.** זו, מבדרין אותן לומר ולשבת הבאה מלקלקים אותן, הרי הוא נאכל לשבת הבאה ליום תשעיני לאפייתן. **חל יו"ט להיות ערב שבת.** ולא היו יכולין לאפות דבר אלא לצורך יו"ט ואפאוהו מערב יו"ט שהוא תמיני בשבת נאכל לשניה דהייגו בעשרה. שני י"ט של ר"ה. אלו בתמיני ושיני, כגון שבאו עדים מן המנחה ולמעלה דתנן (ר"ה דף ל:) נוהגים אותו היום קודש ולמחר קודש, נאפה בהיות ערב שבת.

דמכלי שרת לא אשכחן. יא) דכר דמיפריק לאחר שקדש בכלי שרת ואפי' בהמה יב) בעלת מום שנאמר בה פדיון לאחר יג) שקידשה בכלי שרת כגון יד) שאינו לא אשכחן בה פדיון: **ואם** (א) **בבהמה הטמאה וגו'.** וכתיב בתריה והעריך אותה וגו' אלמא נפדין: **טמאה ממש.** כגון סוס וגמל וחמור: **כשהוא אומר.** למעוטי מאותה פרשה ואם בבהמה הטמאה ופדה וגו': מומין קבועין ועוברין מפרש בבכורות (דף לו:): **מופיע רב הונא.** לשמואל: **עופות קדושת הגוף נינהו.** דהן עצמן קרבין ואין צריכין קדושת כלי: **אלא עצים ולבונה.** שלא טו) קידשה בכלי וכלי שרת כי נטמאו ליפקרו דהא לאו קדושת הגוף נינהו אלא מכשירי קרבן הם אלא לאו משום דמנחות ונסכים טהורים אין נפדים והני אע"ג דנטמאו כו': **ועצים לאו בני קבולי טומאה נינהו אלא משום חיבת הקודש.** דכתיב יז) והבשר לרבות עצים ולבונה יח). וה"מ כי משפי להו יט) ונסרן ומייפן לגזיריס לבקעיות יפות לחזו למערכה: **נעולם אימא לך טהורים בעלמא נפדין והני.** יח) כטהורים דמו והיינו טעמא דלא מיפרקי: **משום דלא שביחי.** ואי הוו יט) להו פדיון טהורין פריק להו לחולין ותו לא משכחי גזברין מידי אחרינא לגזוך העבודה: **תמימים.** בהמה כ) טהורה: **אלא למזבח.** שיתכרו לגרכי קרבנות: **הוס הדר ביה.** ממאי דאמר כא) (עופות) מנחות ונסכים נפדין טהורים אע"ג דרחויין למזבח: **בדוקין.** טייל"א: **הון.** כל המנחות: **חוץ ממנחת חוטא.** שאפילו טהורה נפדית שהרי אמרה תורה בקרבן עולה ויורד (ויקרא ה) מחטאתו על חטאתו בכבשה או שעירה ובמורים כתיב (שם) מחטאתו ובמנחה כתיב [שם] על חטאתו ודרשינן בב) (בפרק בתרא) דלהכי כתיב מחטאתו בכבשה דמשמע מקלת חטאתו אשם היה עשיר כשטיאת מקדש והפרים מעות לכבשה או שעירה והעני יביא ממקלת בג) דמי תורים או מנחה והשאר חולין ולהכי כתיב (שם) גבי עשירית האיפה על חטאתו דמשמע יוסיף שאם היה עני והפרים עשירית האיפה והעשיר יפדנה ויוסיף עליה מעות ויביא כבשה או שעירה: **לרבי שמעון.** דאמר לקמן [ע"ב] כל האסור בהנאה אינו ממונה טומאת חולין: **הערלה.** בד) וכל הנך איסורי הנאה נינהו:

אע"ג דנטמאו בטהורים דמו. מדלא קאמר טהורים נינהו משמע דמקבלי טומאה אלא דלא משיבא טומאה ותימה דבפ' כל הפסולין (זבחים דף לד.) אמרינן והאמר מר והכשר לרבות עצים ולבונה הכא במאי עסקינן כגון שקדשו בכלי ואע"ג דאליבא דרבא מסיק הכי אבל נמי לא פליג בהא וי"ל דהתם מדאורייתא והכא מדרבנן והכא נמי הא קאמר עצים כמה דלא משפי להו לגזירין דלא מיתכשרי משמע דאז מקבלי טומאה מדאורייתא וקדושת כלי התם היינו שיפוי גזירין דהכא ובקונטרס פי' התם דמיירי בעצים שאתה במחתת כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ולפיכך צ"ל דהכשר של שיפוי גזירין הכא דרבנן ולא יתכן פירוש זה דבמסכת תמיד (דף כח:) משמע שהיה חותה מן המאוכלות הפסימיות וגם אין לפרש דמיירי אליבא דרבי בהקומץ רבה (לעיל דף כ:) במתנדב עצים דעצים קרבן נינהו ובעו כלי שרת דהא מסיק התם דנעשה כמי שקרבו מתירין דתנן כל שאין לו מתירין משקידשה בכלי ולרבי הא אמרי' עצים טעונין קמילה אלמא יש להן מתירין אע"ג דבפרק הקומץ רבה (שם) אמר שהקומץ והשייריס הכל למזבח אלמא קדושת כלי התם היינו שיפוי גזירין דהכא ובעלי המערכה ומתוך לשון הקונטרס משמע דכמה דלא משפי להו לגזירין טהורין לגמרי וכטהורין דמו לאו דוקא אלא טהורין ממש וא"ת וכי משפי להו לגזירין בקורדום היכי מקדשי והא קורדום אינו כלי שרת כדמשמע בתוספתא דמגיל השואל קורדום של הקדש מחבירו בה) ביקע בו ובא חבירו וביקע בו כולן מעלו נתנה לחבירו וחבירו לחבירו הראשון מעל והשני לא מעל ובעולה אינו כן נתנה לחבירו וחבירו לחבירו כולן מעלו ואמר בפ' השואל (ב"מ דף צט.) המשאיל קורדום של הקדש מעל לפי טובת הנאה שבו בו) בתחילה ויש לפרש דקורדום דהתם לא במיוחד לעני מערכה מייירי אבל כלי שרת היה להם מיוחד לעניים שמשפן ומנסרן ומייפן לעשות בקיעות יפות לחזו למערכה ואם תאמר ו) וכיון דקורדום דתוספתא לאו כלי שרת הוא אמאי מעל השני הא מכיון דבקע הראשון ומעל בו יצא לחולין כדתנן במסכת מעילה (דף יט:) אין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בהמה וכלי שרת בגבד כילד רכב על גבי בהמה ובא חבירו ורכב ובא חבירו ורכב כולן מעלו שתה בכוס של זהב ובא חבירו ושתה ובא חבירו ושתה כולן מעלו מה שאין כן בקדושת דמיס וי"ל דההיא דתוספתא מייירי בקורדום בז) המסור ליד גזבר דומיא דנטל אבן או קורה של הקדש לא מעל דקתני התם בתר ההיא דקורדום וקתני בה נתנה לחבירו הוא מעל וחבירו לא מעל בח) עד שידור תחתיה שוה פרוטה ופריך עליה הש"ס בפרק בתרא דמעילה (דף כ.) ובפרק קמא דחגיגה (דף י:) מנדי מיגזל גזלה מה לי הוא מה לי חבירו ומשני בגזבר המסורות לו אבני בנין עסקינן ולכך בט) יוצא הקורדום כולו לחולין כשנותנו לחבירו שהרי מוליאו כולו מרשות הקדש אבל כשמבקע בו והוא סבור שהוא שלו אינו מוליאו מרשות הקדש אלא הנאת הביקוע כיון דגזבר הוא ועדיין בידו אינו יוצא מרשות הקדש ולכך מועלין כולן שאין הקורדום מתחלל על ידי הביקוע אבל איכא בעלמא שאינו סבור שהוא שלו כי מבקע ביה מיגזל גזליה ומפיק ליה מרשות הקדש ומתחללת הקדושת דמיס בכך ואפי' אין מתכוין לגזול אלא דעתו להחזיר לרשות בעצים לאחר ביקוע הא קיימא לן (ב"ב דף פח.) שואל שלא מדעת גזלן הוי לרבנן וקס ליה כוליה ברשותיה דאפילו נתכוון להיות שואל כאילו נתכוון לגזול דמי והא דאמר בהשואל (ב"מ דף צט.) המשאיל קורדום של הקדש מעל לפי טובת הנאה שבו ובא חבירו ומתר לבקע בו ל) בתחלה לא) ופתם משאיל סבור שהוא שלו מדלא מעל אלא לפי טובת הנאה שבו לב) שחבירו מותר לבקע בו בתחלה דיאלו לחולין ומיהו נראה שעדיין הקדש מעורב בו כיון שהוא סבור שהוא שלו ואינו מתכוין להוציא הקורדום מרשותו מ"מ שרי לבקע בו שהרי הנאת הביקוע כבר יצתה לחולין כיון שאינה מסורה לו והא דאמרינן גבי בית בפרק האומר משקלי (ערכין דף כא.) הקדישו משכיר הדר בו ומעלה שכר להקדש ופריך כיון דמעל נפיק לחולין לאו כולי בית קאמר דאפי' קורדום כה"ג לא היה יוצא כולו לחולין אם השכיר לחבירו קורדום של הקדש מידי דהוה אמשאיל אלא השכר לבדו הוא דיצא לחולין ובדוב סבריס נמי כתוב נפיק שכר לחולין: **פיגל במנחה לרבי שמעון אינו מטמא טומאת אוכלין.** ומפרש טעמא משום דאוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים אין קרוי אוכל ומוקי לה במסקנא דאקדשה במחובר אלא לג) היה לה שעת הכושר דטהורין אין נפדין וא"ת ג"כ

עשור

א) [מתורה לכ: כבורות לו:]. ב) מדות לה. לעיל פה:. ג) תוספתא דתמורה פ"ל ה"ו תמורה לג:. ד) תוספתא דעוקצין פ"א ה"ז בכורות ט:. ה) [ויקרא ז]. ו) [זבחים לד:]. ז) עיין תוס' קדושין דף נה ע"ב וד"ה אין מועל אחר מועל) (ש"מ).

רבינו גרשום

דמכלי שרת לא אשכחן דמיפריק: **הרי בהמה טמאה אמור.** דמקדישין בהמה טמאה כגון פרד סוס גמל וחמור: **הא מה אני מקיים אם כל בהמה טמאה** וכו'. ח) וק' לן ר' כל היכא דכתיב בגמ' ירעו עד שיסתאבו היינו עד שיממו, דנפקא לן מהכא דבעל מום איקרי טמא: **אלא עצים ולבונה וכלי שרת.** אם איתא דטהורין בעלמא נפדין דקאמר שמואל הני נמי **ליפרקו** דהני **אין בהן קדושת הגוף כל כך דאין באין בגלל עצמן כמו העופות, אלא לאו** ש"מ דמשום הכי אין דפדיון דטהורין **בעלמא** מנחות ונסכים טהורין אין נפדין: **והני נמי** אע"ג **דנטמאו בטהורין דמו.** דעצים ולבונה לא אשכחן לא טומאה בפירוש אלא דקא מרבינן להו מן והבשר לרבות עצים ולבונה משום חיבת הקדש, **ועצים כמה דלא משפי להו** (כגון) [כמו] משפה. **לא מתכשרי** בחיבת הקדש וכטהורין חזו לעלמא. וקשיא לשמואל: **לא לעולם אימא לך דטהורין בעלמא נפדין, והני עצים** ולבונה וכלי שרת אמאי אין נפדין, **משום דלא שביחי** ממיניהו הרבה כמו סולת ויין דמנחות דנסכין הילכך אין נפדין: **אין פודין אותן.** להוציאן לחולין **אלא למזבח: הוה הדר ביה.** מהא דאמר דטהורין נפדין: **הילכך לא שביחי.** תמימין ואינו פודן אלא למזבח. אבל מנחות ונסכים דשביחי טהורין נפדין: **רב כהנא אמר** שאין נפדין המנחות והנסכים [טהורין]: **שהרי** כתיב במנחת חוטא על חטאתו, ואפשר למכתב מחטאתו, מאי על חטאתו, דאית ליה דין חטאת דאינה נפדית אפילו טמאה כדתנן בתמורה (נא.) ושאבדה ושנמצאת בעלת מום תמות ובעלת מום היינו טמאה דאמרן: **פיגל במנחה.** כגון שקמץ על מנת להקטיר קומצה למחר או לאכול שיריה למחר: **לר' שמעון.** דהאי מתניתין דערלה: **אין מטמאין טומאת אכלין.** הני שירים משום דלא הוה להו שעת הכושר כדמוקמינן לקמן כגון דאקדשינהו לחיטים דמנחות במחובר:

ט) מולי ל"ל ומפעיבן מיעיה דכל היכא דאיתמר בגמרא וכו'. (גליון):

אלא לא יקריבו ממנה קרבן לה' אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' [אבעלי מומין שנפדין הכתוב מדבר אתה אומר בבעלי מומין ב] שנפדו או אינו אלא בבהמה טמאה ממש כשהוא אומר [2] ואם בבהמה הטמאה ופדה בערכך הרי בהמה טמאה אמורה הא מה אני מקיים ואם כל בהמה טמאה בבעלי מומין ב] שנפדו הכתוב מדבר יכול יפדו על מום עובר ת"ל אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' מי שאינה קריבה לה' כל עיקר יצתה זו שאינה קריבה היום וקריבה למחר מותיב רב הונא בר מנוח [3] **העופות והעצים והלבונה וכלי שרת** ג] שנטמאו אין להן פדיון שלא נאמר פדיון אלא בבהמה בשלמא עופות קדושת הגוף נינהו ולא נאמר אלא בבהמה אלא עצים ולבונה וכלי שרת ליפרקו אלא לאו משום ד] דטהורין בעלמא אין נפדין והני נמי אע"ג דנטמאו כטהורים דמו ה] דעצים ולבונה לאו ו] בני אשויי אוכלא נינהו אלא חיבת הקודש משוה להו אוכלא ז] דעצים כמה דלא משפי להו לגזירין לא מיתכשרי לבונה נמי כמה דלא קידשה בכלי שרת לא מיתכשרה כלי שרת נמי הואיל ואית להו טהרה במקוה לא לעולם אימא לך טהורין בעלמא נפדין והני משום דלא שביחי הוא בשלמא לבונה וכלי שרת לא שביחי אלא עצים מישכח שביחי עצים נמי ביון ג] דאמר מר כל עץ שנמצא בו תולעת פסול לגבי מזבח הילכך לא שביחי אמר רב פפא אי שמיעא ליה לשמואל הא ג] דתניא ג] המתפים תמימים לבדק הבית אין פודין אותן אלא למזבח שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם ח] ואע"ג דקדושת דמים נינהו אין נפדין הואיל וטהורים הם הוה הדר ביה ולא היא שמיעא ליה ולא הדר ביה לאו אמרת התם כיון דלא שביחי לא מיפרקי הכא נמי כיון דשביחי מומין דפסלי בבהמה דאפי' בדוקין שבעין נמי פסלי הילכך לא שביחי רב כהנא אמר טמאין נפדין טהורין אין נפדין וכן א"ר אושעיא טמאין נפדין טהורין אין נפדין דאמר מר אין נפדין איכא דאמרי מ] א"ר אושעיא אפי' טהורין נפדין רבי אלעזר אומר י כולו טמאין נפדין טהורין אין נפדין ה חוץ מעשירית האיפה של מנחת חוטא שהרי אמרה תורה מחטאתו על חטאתו ו] אמר רבי אושעיא שמעתי פיגל במנחה לרבי שמעון אינו מטמא טומאת אוכלין דתנן ז הערלה וכלאי הכרם

ישור

ההיא דתוספתא מייירי בקורדום בז) המסור ליד גזבר דומיא דנטל אבן או קורה של הקדש לא מעל דקתני התם בתר ההיא דקורדום וקתני בה נתנה לחבירו הוא מעל וחבירו לא מעל בח) עד שידור תחתיה שוה פרוטה ופריך עליה הש"ס בפרק בתרא דמעילה (דף כ.) ובפרק קמא דחגיגה (דף י:) מנדי מיגזל גזלה מה לי הוא מה לי חבירו ומשני בגזבר המסורות לו אבני בנין עסקינן ולכך בט) יוצא הקורדום כולו לחולין כשנותנו לחבירו שהרי מוליאו כולו מרשות הקדש אבל כשמבקע בו והוא סבור שהוא שלו אינו מוליאו מרשות הקדש אלא הנאת הביקוע כיון דגזבר הוא ועדיין בידו אינו יוצא מרשות הקדש ולכך מועלין כולן שאין הקורדום מתחלל על ידי הביקוע אבל איכא בעלמא שאינו סבור שהוא שלו כי מבקע ביה מיגזל גזליה ומפיק ליה מרשות הקדש ומתחללת הקדושת דמיס בכך ואפי' אין מתכוין לגזול אלא דעתו להחזיר לרשות בעצים לאחר ביקוע הא קיימא לן (ב"ב דף פח.) שואל שלא מדעת גזלן הוי לרבנן וקס ליה כוליה ברשותיה דאפילו נתכוון להיות שואל כאילו נתכוון לגזול דמי והא דאמר בהשואל (ב"מ דף צט.) המשאיל קורדום של הקדש מעל לפי טובת הנאה שבו ובא חבירו ומתר לבקע בו ל) בתחלה לא) ופתם משאיל סבור שהוא שלו מדלא מעל אלא לפי טובת הנאה שבו לב) שחבירו מותר לבקע בו בתחלה דיאלו לחולין ומיהו נראה שעדיין הקדש מעורב בו כיון שהוא סבור שהוא שלו ואינו מתכוין להוציא הקורדום מרשותו מ"מ שרי לבקע בו שהרי הנאת הביקוע כבר יצתה לחולין כיון שאינה מסורה לו והא דאמרינן גבי בית בפרק האומר משקלי (ערכין דף כא.) הקדישו משכיר הדר בו ומעלה שכר להקדש ופריך כיון דמעל נפיק לחולין לאו כולי בית קאמר דאפי' קורדום כה"ג לא היה יוצא כולו לחולין אם השכיר לחבירו קורדום של הקדש מידי דהוה אמשאיל אלא השכר לבדו הוא דיצא לחולין ובדוב סבריס נמי כתוב נפיק שכר לחולין: **פיגל במנחה לרבי שמעון אינו מטמא טומאת אוכלין.** ומפרש טעמא משום דאוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים אין קרוי אוכל ומוקי לה במסקנא דאקדשה במחובר אלא לג) היה לה שעת הכושר דטהורין אין נפדין וא"ת ג"כ

עולה

א) [מיי' פ"ל מהלכות איסורי מזבח הלי' י ופ"ל מהלי' ערכין הלכה יא]. ג ב מיי' פ"ו מהלי' איסורי מזבח הלי"ד. ד ג מיי' פ"ל מהלי' ערכין ותרומין הלי"ט. ה ד ה מיי' פ"ו מהלי' איסורי מזבח הלי"ח.

תורה אור השלם

1. וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לִיְיָ וְהֶעֱמִיד אֶת הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן: ויקרא כז יא
2. וְאִם בַּבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה בְּעֶרְכֶּךָ וְיָסַף חֲמִשִׁתוֹ עָלָיו וְאִם לֹא יִגָּאֵל וְנִמְכַּר בְּעֶרְכֶּךָ: ויקרא כז כז

שינויי נוסחאות

א) טמאה וגו' בבעלי מומין. והבפר ממקן. (ש"מ): ב) שיפדו. (דפו"ר): ג) מיפס שנטמאו ממקן. (ש"מ): ד) משום דבטהורין. (ש"מ): ה) בטהורים דמו דעצים כמה. כל"ל. ומתיבת דעצים ולבונה עד משום להו אוכלא ממקן. (ש"מ). ומיין בהערה הבאה: ו) לאו בני אוכלא ניהו. (צ"ק). ומיכר ומוב הגיה לאו אוכלא ניהו: ז) ועצים. (ישר וטוב): ח) לעולם הוס הדר ביה. כל"ל. והבאר ממקן. (ש"מ): ט) דאמרי ר' אושעיא אמר אמר. (ש"מ): י) ואמר. (ישר וטוב): יא) אבכמן שום דבר. (ש"מ): יב) מיומ בעלת מום ממקן. (ש"מ): יג) שקדשה. (ש"מ): יד) כגון שבמחנה. (דפו"ר): טו) ואם כל בהמה טמאה וגו'. (ש"מ וצ"ק וב"ר): טז) אלא קידשו בכלי. (ש"מ): יז) לבו מנסכך. (ש"מ). וכ"מ כ"י לבו אם מנסרן: יח) דבטהורים דמו היינו טעמא. (דפו"ר עם הגהת ש"מ): יט) ואי הוו מפיק להו לחולין תו לא משכחי אין. כל"ל. (ש"מ): כ) בהמה תמימה. (ש"מ): כא) מיומ עופות ממקה. (ש"מ כ"י וצ"ק). ובש"מ תנר' הגיה עופות ומנחות: כב) ולרשין בפרק בתרא דבריתות [ח:] ולבכי. (ש"מ ומ"ה). ובל"ק הגיה ולרשין בת"כ ולבכי: כג) דמי. (ישר וטוב): כד) הפולה וכו' וכל. (ש"מ): כה) מחבירו ובקע בו ובא חבירו ובקע בו. (צ"ק): כו) לבקע בו לבתחלה. (מ"ה וצ"ק): כז) המסורה ליד גזברין דומיא. (צ"ק): כח) לא מעל עד שידור. (צ"ק): כט) עבקינן ולכך כשנותנו לחבירו יוצא הקורדום כולו לחולין שהרי מוליאו. כל"ל. (צ"ק): ל) לבתחלה. (צ"ק): לא) שהם משאיל. (עורכת שלמה): לב) שבו וחבירו מותר לבקע בו לבתחלה משמע דיש לבקע בו לבתחלה בשאינו קדש. (צ"ק): לג) שלא שעדיין הקדש. (צ"ק): לד) שלא היתה לה. (ישר וטוב):

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואם כל בהמה טמאה:

לעזי רש"י

טייל"א. קרום על העין המגיע בראייה.

שיטה מקובצת

תוספות ד"ה פיגל במנחה. ראי משום חיבת הקודש לחודיה. עיין תוס' ב"ק דף ע"ז ע"ב (ד"ה פוס): **שם.** כמו שמדקדק מפרש. עיין תוס' מולין דף פ"ה ע"ב (לפנינו הוא בדף פא. ד"ה עולה): **ד"ה נאמר.** עם קודש מאנשי קדש. תוס' ספחים דף כ"ד ע"ב (ד"ה אמורת):